

Kimmo Antila in memoriam

Tekniikan Historian Seuran entinen puheenjohtaja Kimmo Antila kuoli 13. marraskuuta 2023 pitkällisen sairauden murtamana. Menehtyessään Antila oli 57-vuotias.

Kimmo Antila toimi THS ry:n aktiivisena jäsenenä 1990-luvulta lähtien. Hän kuului *Tekniikan Waiheita* -lehden uudistaneiden nuorten tutkijoiden joukkoon vuodesta 1995 ensin kirjoittajana ja sitten toimittajan roolissa vuosina 1998–2000 sekä 2006–2009. Hän työskenteli lehden päätoimittajana vuosina 2001–2005. Tekniikan Historian Seura THS ry:n puheenjohtaja hän oli vuonna 2015. Käytännössä Kimmo toimi seuran eri tehtävissä – hallituksen jäsenenä, varainhoitajana ja toiminnantarkastajana – koko työuransa ajan.

Kimmo Antila toimi 1990-luvulla Savonlinnan maakuntamuseon tutkijana, sitten Oulun yliopiston tekniikan historian alan kansallisen Torus-verkoston lehtorina ja tämän jälkeen Tampereen museokeskus Vapriikin projektitutkijana.

Kimmo Antila oli tutkijana tarkka ja tuottelias. Osallistuttuaan 1990-luvulla Tielaitoksen laajaan historiaprojektiin hän julkaisi tutkimuksen Keski-Suomen tielaitoksen historiasta ja tämän jälkeen kirjan *Pietarin ja Viipurin teillä*, jossa kuvattiin Kaakkois-Suomen tienpidon kehitystä autonomian ajalta nykypäivään. Tämän jälkeen hän kiinnostui laajemmin tekniikan historian tutkimuksesta. Kimmolle tyypillinen työskentelytapa oli yhteistyöprojekti. Projektissa useiden eri tutkijoiden osaaminen liitettiin yhdeksi kokonaisuudeksi, jonka piiristä julkaistiin laajan perusteoksen lisäksi useampia pienempiä artikkeleita. Siirryttyään Tampereelle monet hänen töistään liittyivät Tampereen historiaan, kuten Vapriikin julkaisema *Tammerkoski ja kosken kaupunki* vuonna 2011.

Kimmo Antila nimitettiin Tampereelle Helsingistä siirtyneen Postimuseon johtajaksi vuoden 2013 alusta lukien ja Tampereen historiallisten museoiden johtajaksi lokakuussa 2022. Myös museonjohtajana Kimmo uskoi tiedon jakamisen ja yhteistyön voimaan. Hänen yhteysverkostonsa oli uskomattoman laaja, ja hän kykeni löytämään eteen tuleviin ongelmiin ja kysymyksiin laajan asiantuntijajoukon osaamisen ja tuen varaan rakentuvia ratkaisuja. Hänet valittiin Museoliiton hallitukseen kahdesti kolmivuotiskaudeksi, vuosina 2015 ja 2020. Museotyön menestyksellinen edistäminen tukeutui Kimmon maailmassa uutta etsivään tutkimukselliseen taustatutkimukseen.

Kimmo Antilan kansainvälisten yhteyksien verkosto rakentui jo 1990-luvulta lähtien maailmanlaajuisiksi verkostoksi. Tällä oli suuri merkitys suomalaisen tekniikan historian ja museotoiminnan kehityksen kannalta. Alkuaskel kansainvälistymisen suuntaan otettiin vuonna 1997 Nordiska Historikermöten yhteydessä Tampereella.

Vuosituuhannen vaihteessa tapahtui selkeä käänne suomalaisen tekniikan historian tutkimuksessa. Kimmo Antila toimi aktiivisesti uusia yhteyksiä luotaessa sekä Suomessa että ulkomailla. Joukko suomalaisia osallistui Bjerringbrossa Tanskassa vuonna 1999 useiden tekniikan historian kansainvälisten järjestöjen järjestämään kesäkouluun, jonka jälkeen THS ry kutsui Suomeen John Staudenmeier s:n ja David E. Nyen. Tekniikan Historian Seura ry järjesti syyskuussa 2000 useiden suomalaisten organisaatioiden kanssa Otaniemessä seminaarin *How History Meets the Technological World – Engineering, Research and Development and the History of Technology*. Tässä tapaamisessa pääpuhujana oli Ulrich Wengenroth Münchenin teknillisestä yliopistosta.

Alan suotuisan kehityksen seurauksena aloitettiin myös Teknillistieteelliset Akatemit FACTE:n ja THS ry:n yhteinen julkaisusarja Suomen Tekniikan Historia. Tässä monografiasarjassa julkaistiin muun muassa useita väitöskirjoja.

Kimmon yhteydet kansainväliseen tutkijakenttään näkyivät myös siinä, että monet tunnetut tutkijat kuten Håkon With Andersen, Tom Misa ja Jeffrey L. Meikle kirjoittivat 2000-luvun alussa *Tekniikan Waiheita* -lehteen, joka kehittyi arvostetuksi tieteelliseksi julkaisuksi. Kimmo Antilan toiminta kotimaisten ja kansainvälisten seminaarien ja konferenssien järjestäjänä jatkui koko hänen työuransa aikana. Suuria kansainvälisiä tapahtumia, joissa Kimmolla oli vastuullinen rooli, olivat esimerkiksi ICOHTEC–TICCIH -konferenssi Tampereella vuonna 2010 ja CIMUSET-konferenssi kaksi vuotta myöhemmin.

Kimmo Antilan jättämä vaikuttava kädenjälki suomalaisen tekniikan historian tutkimukseen ja museotoiminnan kenttään perustuu paljolti hänen näkemykseensä yhteistyön, avoimuuden ja toisten kuuntelemisen merkityksestä tieteen kehityksen kannalta. Suuri joukko ystäviä ja työtovereita muistaa Kimmo Antilaa kaipauksella.

Panu Nykänen

Kirjoittaja oli Kimmo Antilan ystävä ja työtoveri.